

1. AİLE VE KADIN ÇALIŞTAYI RAPORU

2022
ŞANLIURFA

1.AİLE VE KADIN ÇALIŞTAYI RAPORU

2022
ŞANLIURFA

Harran Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma merkezi olarak bölgemizin sorunlarını ortaya koyabilmek ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla üniversite ve Şehir işbirliğini arttırmayı, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarını da içeren geniş bir yelpazede katılımcıların görüşlerini paylaşabileceği bir ortam oluşturmayı amaçladık. Düzenlemiş olduğumuz alıştay sonucunda Şanlıurfa ili özelinde yaşanan sorunları ve çözüm önerilerini değerlendirme olanağı bulduğumuz çalıştayın ilk olma özelliğinin yanı sıra gelecekte yapılacak araştırmalar ve planlamalara olanak sağlayacağı kanaatindeyiz.

Şanlıurfa Valisi Sn. Abdullah ERİN'e, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Z. Abidin BEYAZGÜL'e ve Harran Üniversitesi Rektörü Sn. Prof. Dr. M. Sabri ÇELİK'e desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Düzenleme kurulu başta olmak üzere niversitemizin kıymetli hocalarına ve katılım sağlayan tüm kurul ve kuruluşlara teşekkür ediyorum.

Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI
HARÜKAM MÜDÜRÜ

ÇALIŞTAY DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI	HARÜKAM Müdürü Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı	Başkan
Öğr. Gör. Dilek SAKALLI	HARÜKAM Müdür Yrd.	Bilimsel Sekreteryaya
Fatma ŞEKER	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kadın Kolları Bşk	Düzenleme Kurulu Üyesi
Doç. Dr. Emine TEKER	Eğitim Fakültesi Resim İş Bölümü	Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇAKMAK	İlahiyat Fakültesi	Düzenleme Kurulu Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Şenay KOÇAKOĞLU	Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı	Düzenleme Kurulu Üyesi

MODERATÖR VE MODERATÖR YARDIMCILARI

Prof. Dr. Ali Rıza ÖZTÜRKMEN	Dr. Fatma ŞEKER
Doç. Dr. Ömer Faruk DEMİRKOL	Dr. Öğr. Üyesi Gülden KADOĞLU AYDIN
Dr. Öğr. Üyesi Emine YÖNEY	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DOĞAR
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇAKMAK	Dr. Öğr. Üyesi Hatice ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Gamze KIRILMAZKAYA	Doç. Dr. Emine TEKER
Dr. Öğr. Üyesi Şenay KOÇAKOĞLU	Öğr. Gör. Dilek SAKALLI

1.AİLE VE KADIN ÇALIŞTAYI

11 Mart 2022 tarihinde HARRAN ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ ev sahipliğinde ŞANLIURFA VALİLİĞİ, ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, HARRAN ÜNİVERSİTESİ işbirliği ile düzenlenmiştir.

1.AİLE VE KADIN ÇALIŞTAYI RAPORU

2022

GİRİŞ

Harran Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi olarak, Şanlıurfa Valiliği ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi işbirliği ile Şanlıurfa ili özelinde kadınların yaşadıkları sorunların farklı açılardan değerlendirip bütüncül şekilde ele almak ve çözüm önerileri ortaya koymak amacıyla 11 Mart 2022 tarihinde Harran Üniversitesi Osmanbey Kampüsünde 1.Aile ve Kadın Çalıştayı düzenlenmiştir.

Çalıştay programı yapılırken Harran Üniversitesi bünyesinde kadın ve aile ile ilgili alanlarda araştırma yapan araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, öğretim üyesi ve tüm öğretim elemanları niteliğindeki bilim insanlarını, uygulamada çalışmalarını yapan çeşitli kurum çalışanlarını ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek, bilim insanları ve uygulama birimleri arasında bilgi alışverişinin sağlanmasına, Şanlıurfa ili özelinde konu ile ilgili sorun ve çözüm önerilerinin değerlendirilmesine ve rapor haline getirilmesine imkân sağlanması hedeflenmiştir.

Çalıştayda, Kadın ve Sağlık, Kadın ve Eğitim, Kadının Toplumsal Yaşamdaki Rolü, Kadının İstihdamı, Tarımsal Alanda Kadın ve Kadının Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı olmak üzere altı konu tartışılmıştır. Her bir konu başlığı için alanında uzman akademisyen, ilgili alanda hizmet veren çeşitli kurum çalışanları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan altı ayrı takım oluşturulmuştur. Takımlar konu başlıklarını, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri şeklinde değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak tüm katılımcıların görüşlerine yer verilerek aşağıdaki rapor ortaya konmuştur.

ÇALIŞTAY PROGRAMI

Bu çalıştay programı, Ek-1’de ayrıntılı görüleceği üzere 11 Mart 2022 Cuma günü HARUKAM Müdürü Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI’nın, üniversitemiz rektörü adına rektör yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Tahir GÜLLÜOĞLU’nun ve ilimiz valisi adına Vali Yardımcısı Yeliz YILDIZHAN’ın açılış konuşmasıyla başlamıştır. Ardından Prof. Dr. Şevket ÖKTEN tarafından verilen “Şanlıurfa’da Kadının Toplumsal Konumu” başlıklı konferans ile devam etmiştir.

Çalıştayın öğleden sonraki oturumunda, daha önce listeleri katılımcılara iletilen çalışma takımları altı ayrı gruba ayrılarak çalışmaya başlamıştır. Çalışma takımları, buldukları grupların başlıkları doğrultusunda karşılıklı görüş ve bilgi paylaşımı yaparak tartışmış ve ortak bir görüşe varmaya çalışmışlardır. Oturum sonunda takımlar tarafından oluşturulan altı rapor teslim alınmıştır. HARUKAM Müdürü Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI tarafından altı raporu içeren özet bir sunum yapılarak çalıştay sonlandırılmıştır.

ÇALIŞTAYA KATILANLAR

Çalışmaya farklı akademik unvana sahip 29 öğretim elemanı, 30 kurum çalışanı ve sivil toplum kuruluşu temsilcisi olmak üzere 58 kişi katılım sağlamıştır (Ek 2).

ÇALIŞTAYDA İZLENEN YÖNTEM

Çalıştayda, takımları oluşturulurken; her takıma akademik ünvana sahip bir moderatör ve bir moderatör yardımcısı belirlenmiş, takımların konuyla ilgili farklı kurumlarda farklı unvan ve görev üslenen katılımcılardan oluşturulmasına özen gösterilmiştir. Takım üyeleri 10 kişi dolayında belirlenmekle birlikte, katılım sağlamayanlar nedeniyle ortalama 8 dolayında katılımcı ile çalışmalar sürdürülmüştür. Ayrıca her takım için bir raportör belirlenmiştir.

Takım çalışmalarında aşağıda listelenen sorular doğrultusunda yönlendirilmesi belirtilerek, her takımın konu başlığı kapsamında yaşanan sorunların belirlenmesi ve daha sonra sorunların çözümüne yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesinin tartışılması istenmiştir. Takım üyelerinin görüş ve önerilerinin paylaşımı ve tartışmaların sonunda rapor oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Grup Başlıklarına Göre Takım Çalışmalarını Yönlendiren Sorular

1. Kadın ve Sağlık

- Kadın ve aile sağlığı neden önemlidir?
- Şanlıurfa'da kadın sağlığına dair sık görülen sorunlar nelerdir?
- Kadın sağlığının Şanlıurfa kültürü ile ilişkisi nedir?
- Şanlıurfa'da özel sağlık politikaları, ihtiyacı noktasında sorunlar nelerdir?
- Sağlık hizmeti sunumunda Şanlıurfa'nın zayıf yanlar ve geliştirilmesi gereken yönleri nelerdir?

- Şanlıurfa'da anne bebek ölümleri, yaşanan sorunlar, çözüm önerileri nelerdir?
- Şanlıurfa'da kadınların sağlık okuryazarlık seviyesi ile sağlık ilişkisi nasıldır?
- Şanlıurfa'da kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesi için neler yapılabilir?

2. Kadın ve Eğitim

- Eğitim deyince aklınıza ilk gelen nedir?
- Eğitiminize destek olacak, yaşam boyu öğrenme anlamında hayatınızda benimsediğiniz bir yaklaşım var mıdır?
- (Varsa) Çocuklarınızın eğitime ilişkin planlamalarınız nelerdir?
- Yaşadığınız Bölgede eğitime ilişkin görüşleriniz nelerdir? Okullaşma oranlarıyla ilgili bilgilerinizi paylaşır mısınız?
- Kadınların sosyal yaşamda eğitim hayatına (halk eğitim merkezlerinde verilen kurslar vb.) ilişkin fikirleriniz nelerdir?
- Kadınların eğitime ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

3. Kadının Toplumsal Yaşamdaki Rolü

- Kadının aile hayatındaki rolü sizce nelerdir?
- Kadının aile ve toplumsal yaşamdaki rolünü geliştirecek destekleyecek hayatınızda benimsediğiniz bir yaşam tarzı var mıdır?
- Kadının aile hayatındaki sorunları /sıkıntıları sizce nelerdir? Çözüm yolları neler olmalıdır?
- Kadının toplumsal yaşamdaki rolü sizce nelerdir?
- Devletin kadının aile ve toplumsal yaşamdaki yerinin güçlendirilmesine ilişkin uygulama politikaları neler olmalıdır?
- Kadının aile ve toplumsal yaşamdaki rolünün geliştirilmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

4. Kadının İstihdamı

- Kadının istihdama katılımı deyince ne anlıyorsunuz?
- Kadının çalışma hayatındaki yerini yerel/bölgesel olarak nasıl değerlendirirsiniz?
- Kadının çalışma hayatına uyumu/sorunları sizce nelerdir? Çözüm yollarını nasıl değerlendirirsiniz?
- Çalışan kadının aile hayatındaki sorumluluklarını nasıl planladığını düşünüyorsunuz?
- Devletin kadın istihdamının sağlanmasına ilişkin yapmış olduğu politika uygulamalarına ilişkin bilginiz var mı?
- Kadın istihdamının artırılması ve kadınların istihdam hayatının düzenlenmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

5. Tarımsal Alanda Kadın

- Kadının tarım kesiminde çalışmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
- Kadının mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmasında karşılaştığı güçlükler sizce nelerdir?
- Kadının tarımsal alanda istihdamının aile yaşantısı üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?
- Kadının tarımsal alanda istihdamını tarımsal alanda verimlilik açısından nasıl değerlendirirsiniz?
- Kadının tarımsal alanda istihdamında devletin sağlamış olduğu imkanlar nelerdir?
- Kadının tarımsal alanda istihdamın şartlarının iyileştirilmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

6. Kadının Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı

- Kadının karar alma mekanizmalarına katılımı deyince ne anlıyorsunuz?
- Kadının karar alma mekanizmalarına katılımı konusundaki güçlükler sizce nelerdir?
- Kadının karar alma mekanizmalarına katılımının yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?
- Kadının karar alma mekanizmalarına katılım yolları sizce nelerdir?
- Kadının siyasal hayata katılımını özendirecek politikalar neler olabilir?
- Kadının karar alma mekanizmalarına katılımının artırılmasına ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

ÇALIŞTAYDA ALINAN KARARLAR

İstatistiklerle Kadın ve Şanlıurfa

2021 TÜİK verilerine göre **Türkiye’de kadın** nüfus 42.252.172 kişi, erkek nüfus 42.428.101 kişi olup nüfusun **%49,9’unu kadınlar, %50,1’ini erkekler oluşturmaktadır**. 2020 yılında Türkiye’de doğum sayısı 1.112.859, Şanlıurfa’da ise 59244 olup doğumların %5,32’si Şanlıurfa’da gerçekleşmiştir. Kaba doğum hızı 2020 yılında Türkiye’de binde 13,3 iken Şanlıurfa’da 28,3 olmuştur. Toplam doğurganlık hızı (çocuk sayısı) ise 2020 yılında Şanlıurfa’da binde 3,71’dir. 2021 yılı için Şanlıurfa’da nüfus yoğunluğu (kilometrekareye düşen kişi sayısı) 114,2’dir. 2021 yılı nüfus artış hızı Türkiye’de binde 12,67 iken Şanlıurfa’da binde 13,04’tür.

2021 yılında Şanlıurfa’da 17160 evlilik, 1769 boşanma gerçekleşmiştir. Ortalama ilk evlenme yaşının en düşük olduğu il erkeklerde 26,1 yaş ile Şanlıurfa oldu. Kaba evlenme hızı 2021 yılında Şanlıurfa’da binde 8.06, kaba boşanma hızı ise binde 0,83 olarak belirlenmiştir. TNSA 2018 verilerine göre kadınların %9’ u, çocukları ihmal etme, eşe karşılık verme ve yemeği yakma sebepleri ile fiziksel şiddetin yaşanmasına ilişkin en az bir durumu kabul etmektedir. Yine TNSA 2018 verilerine göre kadınların % 39’u 20 yaşında önce, % 21’i 18 yaşından önce, % 4’ü ise 15 yaşından önce evlenmektedir ve en yüksek oranda akraba evliliği %43 oranı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndedir.

TNSA 2018 verilerine göre kadınların %20’sinin ev kadını olması nedeniyle %21’i çocuk baktığından, %17’si ise öğrenci olmasından kaynaklı çalışmadıkları belirlenmiştir. Yine 2018 TNSA verilerine göre, 15-49 yaş arası çalışan kadınların %17’si Güneydoğu Anadolu bölgesindedir ve %25,1’i ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Türkiye TÜİK 2020 verilerine göre, 15 ve daha yukarı yaştaki kadınların istihdam oranı %26,3’tür. İşgücü Piyasası Araştırması Şanlıurfa İli 2020 Yılı Sonuç Raporu’na göre Şanlıurfa’da 17 sektörde 642 işletmede 9.667 kadın çalışan bulunmaktadır. Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör ise imalat sektörüdür. 2020 yılında, Türkiye’de 15 ve daha yukarı yaştaki istihdam edilenlerin oranı %42,8 olup bu oran kadınlarda %26,3, erkeklerde ise %59,8 oldu. 2020 yılında Türkiye’de sanayi alanında toplam girişim sayısı 4.095.218 iken, Şanlıurfa’da 55.931’dir. Şanlıurfa 2021 yılı yıllık istihdam oranı %34,5, işsizlik oranı %15’dir.

2018 TNSA verilerine göre; kadınların %9’u herhangi sağlık sigortası kapsamında değildir. TÜİK 2003-2021 verilerine göre kadınların genel sağlık durumundan memnuniyetine bakıldığında kadın %,5,7’si genel sağlık durumlarından çok memnun iken %57,5 memnun şeklinde olduğu görülmüştür. TNSA 2018 verilerine göre evli kadınların

%60'ı kendi sağlık bakımlarına ilişkin kararları, %69'u ise gebeliği önleyici kararları eşiyle birlikte aldığı görölmektedir. Bebek ölüm hızı 2019 yılında Türkiye'de binde 9,1 iken şanlıurfa'da binde 15,3 olarak belirlenmiştir. 2019 yılında şanlıurfa'da 19 hastane bulunmaktadır. şanlıurfa'da hastane yatak sayısı 3980'dir. şanlıurfa'da yüz bin kişi başına toplam hastane yatak sayısı 192'dir. şanlıurfa'da bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı ise 1'dir.

Türkiye'de 2020 yılında halk kütüphanesi sayısı 1213 iken şanlıurfa'da 12'dir. İlköğretim (ilkokul+ortaokul) teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, İlköğretim (ilkokul+ortaokul) öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa oranına bakıldığında, 2020 Yılında (2012 ve sonrası kadın-net) şanlıurfa'da 94,74'tür. Ortaöğretim teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, ortaöğretim öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa oranına bakıldığında, 2020 Yılında (2012 ve sonrası kadın-net) şanlıurfa'da 62,3'tür.

Dışışleri Bakanlığı verilerine göre; kadın büyükelçi oranı 2011 yılında %11,9 iken bu oran 2021 yılında %26,5 olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi verilerine göre; 2021 yılsonu itibarıyla 582 milletvekili içerisinde kadın milletvekili sayısının 101 olduğu tespit edilmiştir. Meclise giren kadın milletvekili oranı, 2007 yılında %9,1 iken bu oran 2021 yılında %17,4'e yükselmiştir. Yükseköğretim istatistiklerine göre; yükseköğretimde görevli profesörler içinde kadın profesör oranı 2010-2011 öğretim yılında %27,6 iken 2020-2021 öğretim yılında %32,42'e yükselmiştir. Doçent kadrosunda görev yapan kadın oranı %40,1, öğretim görevlisi kadrosunda görev yapan kadın oranı ise %50,6'dır. Hane halkı işgücü araştırması sonuçlarına göre; şirketlerde üst düzey ve orta kademe yönetici pozisyonundaki kadın oranı 2012 yılında %14,4 iken 2020 yılında %19,3 'e yükselmiştir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) öncülüğünde, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) 81 İlde Türkiye'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi'ne göre; 81 İlde Türkiye'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi'nde şanlıurfa 70. Sırada yer almaktadır. İki cinsiyet arasındaki okuryazarlık farkının en yüksek olduğu il şanlıurfa'dır. Cinsiyete göre en az lise mezuniyet Türkiye ortalaması %27 iken, şanlıurfa %14,9'dur. Cinsiyete göre en az üniversite mezuniyet Türkiye ortalaması %13,5 iken bu oran şanlıurfa'da %8,2'dir. Cinsiyete göre okuryazarlık oranı kadınlarda Türkiye ortalaması %91,5 olup şanlıurfa ortalaması 85,1'dir. Cinsiyetlerine göre çalışan nüfusun oranı Türkiye ortalaması %11,3 iken şanlıurfa'da %6'dır. Cinsiyetlerine göre yönetici pozisyonunda çalışma oranları Türkiye ortalaması %1 iken şanlıurfa'da %0,6'dır. Belediye meclisi üyelerinin cinsiyetlerine göre dağılımı Türkiye ortalaması %10,4 iken bu

oran Şanlıurfa'da %6,8'dir. Siyasi partilerin ilçe başkanlarının cinsiyetlerine göre dağılımı Türkiye ortalaması %2,8 iken Şanlıurfa'da %3,8'dir. TOBB'a bağlı oda ve borsalarda başkan, meclis başkanı, genel sekreter, yönetim kurulu üyeleri, meclis üyeleri ve meslek komitesi üyelerinin cinsiyetlerine göre kadın dağılımının ortalaması Türkiye'de %3,3 iken Şanlıurfa'da %4,6'dır. Şirketlerin imza yetkilerinin cinsiyetlerine kadınlara göre dağılımı Türkiye ortalaması %7,7 iken Şanlıurfa ortalaması %6'dır. Nüfusuna oranla en az kadın konukevi kapasitesine sahip iller de ilk sırada Şanlıurfa yer almaktadır.

1. Kadın ve Sağlık

Ruhsal, mental ve fiziksel bakımdan tam bir iyilik hali içinde olan güçlü kadın, güçlü toplumun temelidir. Bebeklerin ve çocukların beslenmesi, eğitimi, ruhsal ve bedensel gelişimi noktasında ilk öğretmen ve ilk bakım veren konumundaki kadınların sağlığı, sağlıklı bireylerin dolayısı ile sağlıklı toplumların olmazsa olmaz koşuludur. Şanlıurfa, sosyokültürel yapısı ve coğrafyası itibari ile özellikli bir konumda yer almaktadır. Kendine has eşsiz kültürel mirası olan Şanlıurfa'da, yine bu kadim kültür ve coğrafyadan kaynaklanan ve kadın sağlığını olumsuz etkileyen sorunlar yaşanabilmektedir. Bölge kadınlarının sağlık durumlarının ortaya konulması ve olası sorunların iyileştirilmesine yönelik çalışmalara katkı sunmak amacıyla, aile ve kadın çalıştay kapsamında 'Şanlıurfa'da Kadın ve Sağlık' oturumu gerçekleştirilmiştir.

Şanlıurfa'da kadın sağlığına dair sık görülen sorunlar olarak,

- Kadınların sık aralıklarla ve 4 ve üzeri sayıda doğum yapmaları nedeniyle gelişen komplikasyonlar
- Erken yaşta gebelik
- Takip sorumluluğunun tek taraflı olarak hekim tarafından üstlenilmesi, kadınların kendi sağlıklarına dair sorumluluklarını üstlenmemeleri
- Doğum kontrol yöntemlerine ulaşımında sorunlar yaşanması
- Aşı reddi, aşılama konusunda bilgi eksikliği
- Yanlış sağlık inanışları (demir, vitamin kullanmanın iri bebek ve zor doğuma sebep olabileceği gibi yanlış inanışlar nedeniyle hekimin önerdiği tedavinin kullanılmaması)
- Sağlık okuryazarlığının düşük olması, nedeniyle sağlık hizmet alımında aksaklıklar yaşanması
- Sağlık hizmetlerine yeterince erişim sağlayamama ve sağlık hizmetleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmama

- Kadının kendi sağlığını önemsememesi
- Mevsimsel işçi olarak çalışma

Şanlıurfa'da kadın sağlığına dair sık görülen birinci basamakta kaydedilen sağlık sorunları:

- Sık doğum doğum kontrol yöntemlerine erişim
- Anemi
- Hastanın iletişim bilgilerinin sürekli değişiyor olması (mevsimlik işçi vs.) Hekimin hastaya erişememe sıkıntısı
- Sağlıklı beslenme bilinci, dengeli ve sağlıklı beslenememe, demir, d vitamini ve b12 vit açısından yetersiz beslenme (anemi, osteoporoz ve demir eksikliği)
- Aşılama oranları
- Sağlık sorumluluk bilinci
- Kanser taramaları hpv, meme kanseri taramaları yeterince bilinmemesi

Şanlıurfa'da kadın sağlığına dair sık görülen ikinci ve üçüncü basamakta kaydedilen sağlık sorunları olarak:

- Obstetrik/jinekolojik: gebelik, lohusalık
- Enfeksiyon hastalıkları
- Doğum kontrolü
- Serviks, rahim, over kanserleri
- İstenmeyen gebelikler ve kürtajlar

Şanlıurfa'da kadın sağlığına dair pandemi döneminin getirdiği sağlık sorunları:

- Aşılama oranları düşük olması ve kalabalık ortamdan kaynaklanan temas problemi

Şanlıurfa'da çalışan kadının çocuk bakım sorumluluğu, kreş bakıcı ve maddi kısıtlılıkların olması ve bakıcı sorunu yaşaması sık karşılaşılan bir problemdir. Çocuklu kadınların hem fiziksel hem ruhsal problemlerin önüne geçilebilmesi için ücretli izin hakkı, esnek çalışma ve maddi olarak güçlendirilmesi gerekmektedir.

Şanlıurfa'da sağlık çalışanı kadınlarda, pandemi döneminde karşılaşılan en sık problemlere bakıldığında, tüm kamu çalışanlarına izin hakkı verilirken izin kullanamamış olması, yakınlarını enfekte etme korkusu ve ruhsal yük olarak görülmüştür.

Şanlıurfa'nın sosyokültürel yapısından kaynaklanan kadın sağlığı sorunlarına bakıldığında,

- Dil sorunundan dolayı özellikle kırsal bölgelerde iletişim sorunları yaşanması
- Yerel inanışların ve kültürel alışkanlıkların (kadına doğumdan sonra su vermeme) sağlığı olumsuz etkilemesi

- Ataerkil aile büyüklerin yönlendirmelerinin sağlık profesyonellerinin önerilerinin önüne geçmesi
- Akraba evlilikleri engelli veya yaşamla bağdaşmayan çocuk ruhsal yükü
- Çok çocuğun güç ve iş gücü aracı olarak kullanılması
- Erken yaşta ve zorla evlilik sorunu
- Sık aralıklarla doğum, yüksek gebelik sayısı
- Kadının sağlığa erişiminde engeller: mevsimlik işçilik,
- Çok çocuk, çok çocuk yardımı anlayışının olması
- Mevsimsel işçi olarak çalışma gibi sorunlar yaşandığı belirlenmiştir.

Şanlıurfa'daki kadınların ruh sağlığı değerlendirmesinde, eğitim eksikliği ve ekonomik bağımsızlığın olmaması, sık doğumun yol açtığı depresyon ve ruhsal sorunların yaşanması gibi özgüven eksikliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadınların sağlık hizmetine erişimi noktasında Şanlıurfa'ya özel sağlık politikaları ihtiyacı olarak, kadınların yeterince bilinçli olmaması, özgüven eksikliği ve aile içi kısıtlamalar nedeni ile sağlık hizmetlerine erişiminde sorunlar yaşaması karşımıza çıkmaktadır. Mevsimlik işçilik nedeniyle göçebe yaşam durumunda olan kadınların sağlıklı yaşam koşullarının olmaması, takip ve taramalarında aksaklıklar yaşanmasına neden olmaktadır.

Anne ve bebek ölümleri sorunu ve çözüm önerileri tartışıldığında, sık aralıklarla ve çok sayıda doğum yapılması, erken ve ileri yaş doğumların olması, sağlıklı ve dengeli beslenememe, kalabalık, iş ve stres yükü fazla olan, hijyenik olmayan ortamlarda barınma, doğum kontrol yöntemlerine erişim sorunları ve doğru ve bilinçli şekilde kullanılmaması olarak belirlenmiştir.

Kadın ve Sağlık Olarak Öneriler Adına,

1. Sağlık müdürlüğü ve aile hekimleri, akademisyenlerin işbirliği ile anketler vb. saha araştırmaları aracılığı ile sorunların ayrıntılı olarak tespit edilmesi
2. Sağlık okuryazarlığının artırılmasına yönelik olarak sağlıklı beslenme, sağlıklı çevre, hijyen, sağlık sorumluluğu bilincine yönelik eğitimlerin ilköğretimden itibaren sağlık sistemine entegre edilmesi
3. Kadınlara yönelik temel sağlık eğitimleri verilmek üzere kadınların yerel kanaat önderlerinde öncelikli eğitimi ve işbirliğinin sağlanması
4. Oldukça güneşli bir iklime sahip olan şanlıurfa'da doğru ve bilinçli güneşlenme ve kalsiyum alımını öğretilerek osteoporoz ve kemik kırıklarının önüne geçilebileceği

5. Sık aralıklarla doğum ve çok sayıda doğum, erken ve geç yaşta doğumlardan kaynaklı ölüm ve komplikasyonların önüne geçilmesi için 2 yıldan daha uzun aralıklarla doğum yapılması gerekliliğinin öğretilmesi ve teşvik edilmesi
6. Gebelik bildirim ve gebelik takipleri konusunda kadınların sağlık sorumluluklarını üstlenmeleri yönünde eğitimler planlanması
7. Özgüven eksikliği, anksiyete, depresyon vb ruhsal sorunların birinci basamakta taranarak tespiti ve erken tanı ve tedavi, sevk, ekonomik bağımsızlık, eğitim gibi gerekli desteklerin sağlanması
8. Özellikle 1.basamakta doğum kontrol yöntemlerine ücretsiz erişimin devamının sağlanması (pandemiden bu yana erişim sağlanamıyor)
9. Yazılı, görsel ve işitsel basının sağlık eğitimi ve farkındalığı konusunda etkin şekilde kullanılması
10. Sağlıklı yaşam merkezlerinde bulunan psikolog, diyetisyen vb çalışanların üreme sağlığı, kanser taramaları, kilo kontrolü, obezite gibi konularda farkındalığının artırılması,
11. Mevsimlik işçilik nedeniyle göçebe yaşam durumunda olan kadınların sağlıklı barınma, beslenme ve sağlık takibi koşullarının sağlanması şeklinde öneriler geliştirilmiştir.

Aile ve Kadın Çalıştayı, farklı kurumlardan paydaşların iş birliğine olanak sağlamış, yaşanan sorunlar ortaya konarak gerçekçi ve sürdürülebilir çözüm önerileri geliştirilmiştir.

2. Kadın ve Eğitim

Toplumun gelişiminde “eğitim” önemli bir rol oynamaktadır. Bir toplumun gelişmişlik düzeyinin en önemli göstergesi “eğitimde fırsat eşitliği” ile mümkün olmaktadır. Bu ilke her ne kadar yasalarla belirlenmiş olsa da kızların erkeklere kıyasla dezavantajlı oldukları anlaşılabilmektedir. Bir başka konu ise bireylerin işgücüne katılmalarını sağlayan en önemli öge olarak “Eğitim” ele alınabilir. Özellikle kadınların işgücüne katılımlarına bakıldığında eğitim düzeylerinin erkeklere kıyasla daha önem arz ettiği, eğitim düzeylerinin arttıkça daha nitelikli alanlarda istihdam edildikleri, eğitim düzeyleri düşük olan kadınların ise sosyal güvenceden yoksun düşük ücretli nitelsiz işlerde çalıştığı ve bu nedenle de kalkınmış toplumlar için eğitilmiş kadın sayısında artışın önemi nedeniyle bu çalışmada kadınların eğitimleri ile ilgili Şanlıurfa bazında problemler tartışılmış ve problemler bağlamında çözüm önerileri sunulmuştur.

Değerlendirilen Başlıklar:

1. Yasayla belirlenen eğitim hakkının uygulanmasında yaşanan yetersizlikler,
2. Dijital okuryazarlığa yönelik görüşler,
3. Toplumsal cinsiyet bağlamında meslek algıları ve seçimleri ile ilgili çalışmaların eksikliği,
4. Üniversitede toplumsal cinsiyete yönelik farkındalık çalışmaları ve projeleri yapılabilecek ders içerikleri,
5. Yaşadığımız bölgede kadının demografik yapısı, sosyo-kültürel yeri ve eğitim durumuna yönelik tespitler,
6. Kadınların sosyal yaşama etkin katılımının artırılmasına yönelik öneriler,
7. İncinebilir gruplara yönelik yapılabilecek çalışmalara yönelik görüşler,
8. Anne, baba ve çocuk eğitimine yönelik görüşler.

Çözüm Önerileri

1. Kız çocuklarının eğitim hayatına başlama, devam etme ve bitirme süreçlerinin ilgili kurumlarca etkin takibinin yapılması ve temel haklar konusunda eğitimlerin verilmesi ve paydaş kurumlar arasındaki işbirliğinin artırılması önerilmektedir.
2. Medyanın doğru ve etkin kullanımı konusunda okullarda dijital okuryazarlık becerilerini geliştirecek medya okuryazarlığı gibi derslerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.
3. Kadınların meslek seçimlerinde bilinçli ve yerinde yönlendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması, mesleklere yönelik önyargıları ortadan kaldırmaya yönelik çalışmaların yürütülmesi ve Fen, mühendislik gibi disiplinlerde kadın öğrenci sayısının artırılması önerilmektedir.
4. Üniversitelerde medya okuryazarlığı, gönüllülük çalışmaları ve topluma hizmet uygulamaları gibi derslerin toplumsal cinsiyet konusunda farkındalığı artıracak şekilde konuya yer verilerek bu temada projelerin yapılması tavsiye edilmektedir.
5. Şanlıurfa il bazında kadınların eğitim düzeylerinin, iş gücüne katılım durumlarının belirlenmesine yönelik analizlerin (SWOT vb.), tezlerin ve araştırmaların yapılması ve mevcut durumun düzeltilmesine yönelik politikaların ve projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.
6. Belediyeler ve halk eğitim merkezlerinin yaşam boyu öğrenme kapsamında sunmuş oldukları programların çeşitlendirilmesinin sağlanması önerilmektedir.

7. İncinebilir gruba dahil olan (Mülteci, engelli, suça karışmış, ekonomik düzeyi düşük, sınırlı eğitim almış ya da hiç eğitim almamış vb.) grupların eğitim olanakları geliştirilmelidir.
8. Toplumsal kalkınma için farklı gruplara birlikte eğitilmesi, ebeveyn ve çocukların birlikte katılımına fırsat sağlayan eğitim olanakları sağlanmalıdır.
9. Şanlıurfa ilinde yetişmiş rol model olan kadınlarla kariyer söyleşileri yapılmalı ve bu kişilerle ortak çalışmalar yapılmalıdır.

3. Kadının Toplumsal Yaşamdaki Rolü

Eğitimli kadınlar dahi şiddet başvurusu yapmıyor. %11-13 oranında şiddet mağduru kadın başvuruyor. Bunların büyük çoğunluğu eğitim düzeyi düşük ve çoğunluğu erken yaşta evlenmiş kadınlardır. Kadınların pek çoğu çalışmak istese de çalıştırılmıyor. Ataerkil toplum dolayısıyla şiddeti kısmen tanımlanabiliyor. Yakın zamanlarda ekonomik ve psikolojik şiddet mağduru olduğu söylemi duyulmaktadır. Bu nedenle kadınlar daha fazla şiddeti ve yasal haklarını öğrenmeye başladı. Bu durum şiddet istatistiklerini artırıyor olabilir. Gerçekte şiddet artmakta mı yoksa kadınlar mı bu konuda bilinçlendiler? Aile içinde çocuklar genellikle şiddete tanık olarak şiddet mağduru oluyor. Kanaat önderlerini erken evlilik konusunda bilinçlendirmeler yapılmakta.

Kadın ailede annedir. Aile içindeki temel sorunlar eğitimle ilgilidir. Aileyi eğitimle bilinçlendirmek bu nedenle önemlidir. Aile ziyaretlerinde kalabalık aile, çok eşlilik, eğitimsizlik sorunları görülmektedir. Toplumumuzda kadın sadece anne, temizlikçi, aşçı olarak görülmüş ve böyle devam etmektedir.

Eğitim seviyesi değişmedikçe kadının ev içi rolleri değişmiyor ancak bu sorun sadece kadınla ilgili değil erkeğin de kadının aile içindeki konumuna bakışı önemlidir. Eğitimli kadınlar bazı durumlarda toplumsal alandaki statüsünün zedelenmesinden korkarak şiddeti saklayabiliyorlar.

Eşi vefat etmiş, eşinden ayrılmış, şiddet nedeniyle ayrılmak isteyen kadınlar, ben ve çocuğum şiddet görüyor demesine rağmen ayrılmayı tercih etmiyorlar. Kadınlar ayrılma konusunda cesaretsizler. Boşanırsa toplumdan dışlanacağını, ailesinin kabul etmeyeceğini hatta bazı durumlarda çocuklarını kabul etmeyeceğini düşündüklerinden boşanmaktan korkuyorlar. Kadınlar çalışmaya başladığında özgüvenleri artıyor. Eşi çalışmadığında bile kadınlar toplum bana kötü gözle bakar diye çalışmaktan da çekiniyorlar. Kadınlarımızda ben çalışırsam çocuğuma kim bakacak düşüncesi mevcuttur. Kadınlar başka bir vasfi olmadığı için kocasıyla kendini tanımlayabiliyorlar ve yeni bir hayata başlamak için

cesaretsizler. Kadın evde aşçı, hizmetçi, anne, eş istediği zaman eştir. Kadın genellikle ikinci planda kalmaktadır. Eğitimleri olmadığı için çalışacak yer bulamıyorlar. Çaresizce göz ardı edilmeyi kabul ediyorlar.

Adetler hayatımızın her alanında, kadın sürekli özverili olmakta ve çocuğu için idare etmek durumunda kalmaktadır. Kendisi için bir şey istemeye başladığında ise değiştiği iddia edilmektedir. Kadın kendisini değiştirmek istediğinde ilk en yakınlarından tepki görüyor. En varlıklı ailelerde bile kadınlar eşlerinden, kayınvalidelerinden gördükleri zulme sessiz kalıyorlar.

Kadın evde her şeyden sorumlu, çocukların, eşin, akrabaların beklentilerini karşılamak zorunda bırakılmaktadır. Akraba ziyaretlerini karşılamak zorunda eğer çalışıyorsa iki işi aynı anda yapması beklenmektedir. İşte iyi bir kariyer, evde süper bir anne, toplumsal hayatta mükemmel bir kadın olması bekleniyor. Erkek işten gelince dinlenirken kadın ev işleriyle ilgilenmektedir.

Boşanan kadınların yeniden evlenemiyor olması bir başka sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kızlara anneleri okuyun, KPSS'yi kazanın, sizi istemeye geldiklerinde öğretmen diyelim şeklinde öğütlerde bulunmaktalar. Kadınlar hayat boyu evliliğe hazırlandığı için eğitimlerini daha iyi bir eşle evlenmek için yapar hale gelmişlerdir. Kadının öncelikle kendisinin değerli olduğunu kabul etmesi gerekmektedir. Kadın narin olarak kabul ediliyor. Kadın sindiriliyor.

Aileye, aile içi şiddet gibi sadece kadın açısından değil, hem çocuk hem de erkek açısından bakılması gerekmektedir. Toplum ve ailede insan ön plana çıkarılmalıdır. Ailedeki sorunlar çözülmeden nesil değiştirilemez. Anne-babaya itaat öne çıkınca sorun devam etmektedir. Toplumda çocuğu destekleyecek farklı mekanizmalar da olmalıdır. Çünkü bağımlılık gibi sorunlar aile içinde başlayabiliyor.

Toplumda kadının önemi hakkında sadece kadını bilinçlendirmek değil, erkeğin de işin içine konulması gerekmektedir. Tüm sorunlar kadınla eşleştiriliyor. Oysaki toplum ve ailedeki sorunların bir ayağı da erkekleri ilgilendirmektedir.

Kadının önemi konusunda pek çok etkinlik kadınlar için yapılıyor. Erkek merkezli çalışmalar da yapılmalıdır. Kurumlar kadınlara eğitici çalışmalar yaptığında “keşke bunları kocalarımıza da anlatsalar” şeklinde geri dönüşler almaktadır. Erkek egemen toplumda kadınlar erkeğin anlayışının dışına çıkamıyorlar. Bu nedenle erkeklerin de kadınlar için düzenlenen çalışmalara benzer çalışmalarla eğitim verilmesi gereklidir.

Değişim erkekte de gerçekleşirse ancak o zaman aile de değişebilir. Eğer toplumu düzeltmek istiyorsak sadece kadını değil erkeği de düzeltmemiz gerekmektedir.

Özel aile danışmanlıkları 500 TL'yi bulabiliyor. Bunu karşılama gücü olmayan kurumlar devre dışı kalabiliyor. Psikologlar yeterli düzeyde değil. Bireyler hasta mahremiyetine yeterince dikkat edilmeyeceği kaygısı ile psikolog desteği almak istemiyorlar. Sorunlar aile içinde çözülmeye çalışıyor. Şanlıurfa'da intihar olayları artmış durumdadır, bunun araştırılması yetersiz kalmaktadır. Dışarıdan alınan destekler toplumsal hayatta karşılık bulmayabiliyor. Kadın milletvekillerinin sayısı açıklanırken erkek milletvekili sayısı açıklanmıyor.

Kurumlar arası iletişim geliştirilerek ortak çözümler üretilmelidir. Okullarda kız çocukları daha başarılıdır. Bunun nedeni kızların okumaktan, başarılı olmaktan başka alternatifi olmadığıdır. Erkekler okumazsa marangoz olursun deniyor ama kız çocuklarının okumazsa ev hanımı olacağı düşünülüyor. Kız çocukları da kuaför olabilir, marangoz olabilir, başka alternatifler sunulmalıdır. Çocuğu yetiştiren kadın, bunun değiştirebilir. Erkeğin de çocuk yetiştirilmesine katılması gerekmektedir. Annelere çocuğuna bakması için doğum izni veriliyor, babaya da aynı izin verilmelidir. Kadınlar gününde sadece karanfil verilmekle kalmakta, kadınlar kadınları ziyarete gitmektedirler. Kadınlar neden sinemaya gitmedi, başka etkinliklerle kendilerini konuşmadı. Pozitif ayrımcılık kaldırılmalı, benim senin ayrımcılığına ihtiyacım yok. Evde erkek karısına yardımcı oluyor, neden yardımcı olarak ifade ediliyor? Ev işleri erkeğin de sorumluluk alanıdır.

Kadın toplumsal alanda sıkıştırılmış bir role sahip olduğu için kadınlık kimliği içine sıkışıp kalmaktadır. Kadın kimliği vurgulandıkça erkeğin karşısında duran bir sorun oluyor.

Fiziksel farklılıklar hak farklılığı olarak vurgulanıyor. Eğitim hayatına eşit oranda katılımın önündeki engel toplumsal hayatın içindeki eşitsizlikten kaynaklanıyor. Kadınların haklarının fiziksel farklılıklardan kaynaklanmaması gerektiği anlatılmalıdır. Kadının ev içinde iş yapması sorun değil, sorun bu ev içi işleri yaparken toplumsal hayatın diğer alanlarından uzak kalmasıdır. Pozitif ayrımcılık ancak şartlar eşitlendiğinde ortadan kaldırılmalıdır. Bu sürece kadar pozitif ayrımcılık gerçekçi bir şekilde devam etmelidir.

Çocukların biyolojik yakınlığının sadece anneye olmadığı babanın da çocuğa biyolojik yakınlık kurabileceği konusunda bilgilendirilmelidir.

Ücretsiz aile danışma merkezleri kurulmalı, bazen konu hakkında hiçbir eğitim almayan kişiler danışmanlık verebiliyor. Toplumun ücretsiz aile danışmanlığı, psikolojik

danışmanlık alabileceği yerler olmalıdır. Özellikle kadınların psikolojik destek alabileceği birimlere ihtiyacımız vardır. Kurumlar şiddet uygulayan erkekleri eğitime almak istemişler fakat hiç kimse katılmamıştır. Hâkimler erkeklere bu eğitimleri almaları konusunda zorlayabilirler. Kurumlar arası iletişim yetersiz kalmaktadır.

Sağlıklı aile değerlidir. Çocuğu annenin yetiştirdiği iddia ediliyor, ancak anne eğitimsiz, ekonomik açıdan bağımlı, anne gelişim açısından tam değil, bu nedenle çocuk yetiştirmede yetersiz kalmaktadır. Babanın da çocuk yetiştirilmesine katılması gerekmektedir.

Bazı kişiler öfke kontrol problemi olması nedeniyle şiddeti normalleştiriyorlar. Şiddetin yasada ciddi yaptırımları olmalıdır, kişiler cezalandırılmalı ve yasalar uygulanmalıdır.

Kadın evde yaşadığı sorunlardan dolayı kendini anlatma çabası kadının deli damgası yemesine neden olabilmektedir. Kadınlar kocası sorunlu olmasına rağmen kocası tedavi olmayı reddettiği için kendisi ilaç almak durumunda kalmaktadır.

Kapkaç, gasp suçu içine alınınca ciddi oranda azaldı, kadına yönelik şiddet azaltılmak isteniyorsa gerçekçi çözümler üretilmelidir.

Yasalarla hem kadını hem de erkeği koruyacak düzenlemelerin yapılması önemli. Yasaların kötüye kullanılmasını engellemek için denetlemelerin artırılması gerekmektedir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine benzer şekilde kadın güvenli alanından uzaklaşmamak için boşanmayı tercih etmiyor. Yaşadığı tüm sorunlara rağmen aile içinde olmaya ihtiyaç duyuyor. Kadınlara yönelik çeşitli kurslar yapılmaktadır, bunları yeniden düzenleyerek kadına kendini bir grubun içinde var etme ihtiyacı devlet ve kurumları tarafından sağlanmalıdır.

Toplumda çalışan kadınların kocalarına saygı duyulmakta, karısının çalışmasına izin verdiği için modern erkek olarak görülmektedir. Kadının toplumsal hayata girişinin erkeğin iznine tabi olmadığı, kadının da bir birey olduğu anlatılmalıdır.

Kız ve erkek çocukları yetiştirilirken ayırım yapılıyor. Oyuncakları bile ayrılıyor.

Kadının miras hakkı konusunda da yeni çalışmalar yapılmalıdır.

4. Kadının İstihdamı

1. Kadının çalışma hayatındaki yerini sektörel olarak yıllara göre nasıl değerlendirirsiniz?

Gastronomi alanında kendine bir alan bulması, makine ekipman desteği verilmesi. Kadın destek ve danışmanlık merkezlerinin işlevlerinin artırılması.

Kadın kooperatifler destekleniyor. Ticaret odası ödemeleri kaldırıldı. Kadın girişimciliğini destekleme programları (ticaret sanayi odası, kalkınma ajansı gibi) gerek ulusal gerek fon kuruluşlarıyla kadın istihdamını destekliyor. Vergi indirimleri olabiliyor. Kadının bunlara erişimi artırılmalı.

Bayanlara mikro ölçekte desteklerin (eğitim, hibe desteği) artırılması lazım. Bir anlamda evden üretime katkıda bulunulabilir.

Eğitimler veriliyor. Güzellik merkezi, yemek kursları vb. Kişiyeye göre ilgiye göre yönlendirme yapılması gerekiyor.

Üretim yapıyor ama pazarlama eksik kalıyor. Ücretsiz danışmanlık sağlanması gerekiyor. Kooperatifleşme anlamında kadınlara destek olunmalı.

Sanayileşme ile eskiye nazaran daha rahat istihdam ediliyor. İş çeşitliliği artması, sigorta, maaş, kurumsallık açısından gelişmeler olduğu için daha iyileşti.

Ücretli eğitimler ile teşvik ediliyor. Ama bir süre sonra suiistimal edilmeye başlandı.

İŞKUR'un istihdam garantili ve garantisiz projeleri mevcut.

Sektör ayırmamak lazım imalat, hizmet sektörü vs. her alanın ihtiyacı var. Her alan için ayrı ayrı desteklenmesi gerekiyor.

Eğitim düzeyi artan her kadının fikrini beyan etmesi gerekiyor. Bunun için paneller, kariyer planlama seminerleri veya dersleri düzenlenebilir.

Kritere göre değil şarta göre iş seçimi yapılmalı. Erkek-kadın önceliğinden ziyade işe uygunluk ön planda tutulmalı.

İŞKUR 2021 yılı işgücü piyasa analiz raporu verilerine göre; Kadınlar imalat, bilgi ve iletişim, konaklama, yiyecek, hizmet sektöründe en fazla görülmektedir. En fazla 20-24 yaş grubunun istihdam edildiği görülmektedir.

2. Kadının aile ve çalışma hayatındaki yeri, uyumu, sorunları sizce nelerdir? Çözüm yolları olarak ne düşünüyorsunuz?

Eğitim düzeyini artırmak: ataerkil aile kültürü olan yerlerde eğitim almayan bayanlar çalışma hayatına katılamıyor, istihdama destek olamıyor. Kayıtsız çalışan olacaktır.

Eğitim engelleniyor. Bunun önünde de kültür, feodal yapı mevcut.

3. Kadının çalışma hayatına uyumu, sorunları sizce nelerdir? Çözüm yolları olarak ne düşünüyorsunuz?

Hamilelik süreci ve çocuk bakımı nedeniyle de çalışmıyor. Tüm kurumlarda kreşler her mahallede kreş olması gerekiyor ve ücretsiz olmalı. Okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalı.

Belediyelerin sosyal yönünü güçlendirilmesi gerekiyor.

Çalışma koşulları iyi olmalı. Özel sektörün desteklenmesi gerekiyor. Hizmetin ulaşılabilir hale gelmesi gerekiyor. İş-yaşam dengesinin sağlanması önemli.

Kadınlar gündüzlü işler tercih ediyor ama Gece kreşi olan bir yer olmalı. Olmadığı için kadınlar vardiyalı işlerde görev almakta zorlanıyor.

Çalışan kadın çocuk haricinde ulaşım problemi de yaşamaktadır. Kadınlar iş hayatında daha istekli ve daha çabuk benimsiyorlar. İşverenler de kadın çalışan taraftarı. Kadın evi gibi işine de özenli ve bağlı. Anaçlığı işe de yansıyor.

Kadının işini kolaylaştırmak adına çocuğunu güvenilir rahat edeceği yere bırakması gidiş gelişlerde servis sağlanması gerekiyor.

Miras hukuku tam uygulanmalı. Bu sayede çalıştığıının karşılığını almalı.

Özel sektörde doğum iznine ayrılan kadın çalışanların hakkını korumak amacıyla yerine birinin geçici görevlendirilerek işverenin desteklenmesi ve bunun için de İŞKUR iş birliğiyle geçici personel yetiştirilmesi ve izne ayrılan kadın personelin yerine kısa süreli çalıştırılması.

4. Devletin kadın istihdamının sağlanmasına ilişkin politikaları nasıl buluyorsunuz ve bunlara ilişkin öneriler?

Vergi ayrıcalığı yapılmalı.

Kadınların iş ve yaşam dengelerinin sağlanması adına pozitif ayrımcılık yapılmalı.

Kadın kooperatiflerine ihracat yollarının kolaylaştırılması ve bu yolların (DEİK dış ekonomik ilişkiler kurumu) bilinirliğini artırmak, halkın düzeyine indirmek gerekiyor. Bu da gönüllülük değil, görevlendirme ile yapılabilir. Ulaşılabilir bir kişi olmalı, sorunlar ve çözümler konuşulmalı. Yerel yönetimden de destek alınabilir.

Kooperatifçilik yaygınlaşmalı. Kooperatif pazarlar ile üretilen ürün direkt tüketiciye ulaşmalı. Kooperatifçilik özel sektörle birleştirilmeli.

Mevsimlik çalışan kadınların çalışma ve yaşam koşullarının (konaklama, ulaşım, sigorta, sağlık hizmetlerinden faydalanması gibi) iyileştirilmesi adına bir düzenleme yapılabilir.

5. Kadın istihdamının artırılması ve kadınların istihdam hayatının düzenlenmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Kayıt dışı istihdam mevcut. Bunların istihdama kazandırılması için gerekli yasal düzenlemenin yapılması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi

Herkesin ihtiyacına göre destek sunulması önemli.

Kadın yaptığı işin karşılığını almalı. Örneğin, sigortadan faydalanması sağlanmalı.

Sektörel bazda yüzdesel olarak bir oran sabitlenerek kadın çalışan istihdam edilmeli. Bu konuda yasal mevzuatta gerekli düzenleme yapılmalı.

6. Kadın istihdamının artırılması ve kadınların istihdam hayatının düzenlenmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Kayıt dışı istihdam mevcut. Bunların istihdama kazandırılması için gerekli yasal düzenlemenin yapılması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi

Herkesin ihtiyacına göre destek sunulması

Kadın yaptığı işin karşılığını almalı. Örneğin, sigortadan faydalanması sağlanmalı.

Sektörel bazda yüzdesel olarak bir oran sabitlenerek kadın çalışan istihdam edilmeli. Bu konuda yasal mevzuatta gerekli düzenleme yapılmalı.

5. Tarımsal Alanda Kadın

Mevsimlik tarım işçiliğinde kadınlar ve çocuklar iş gücünün büyük bir bölümünü oluşturdukları için önemli bir yere sahiptir. Mevsimlik tarım işçiliğinin kötü çalışma ve yaşam koşulları kadınları daha fazla etkilemektedir. Tarım alanlarında yetersiz hijyen koşullarında sürdürülen günlük yaşam, doğum öncesi, doğum sırası ve sonrasında sağlık hizmetine erişememe annenin ve bebeğin sağlık risklerini yükseltmekte, kötü ekonomik koşullar ve eğitimin sürdürülememesi gibi durumlarla birlikte genç yaşta evlilikler ve adolesan gebelikler artırmaktadır. Tarımsal etkilenime bağlı gezici tarım işçisi kadınlarda düşük, ölü doğum, infertilite ve diğer üreme sağlığı sorunları daha fazla görülmektedir. Ayrıca bu grupta bebek ölüm hızı, kaba doğum hızı, kaba ölüm hızı ve akraba evliliklerinin de ülke genelinden daha yüksek olduğu bilinmektedir. Tüm bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda, gezici tarım işçisi kadınların risk grubu olarak ele alınması gerekmektedir. Ayrıca tüm kadınlar için toplumsal cinsiyet eğitimleri olmalıdır. Çözümler açısından;

- Mevzuatta mevsimlik tarım işçilerine yönelik eksiklik var, bu mevzuatlar uygulanmıyor ve denetimi yapılmıyor. Bu eksiklikler hızla giderilerek, uygulamalar arttırmalıdır.
- Eğitim problemi: Tarımda çalışılan süre boyunca çocukların eğitimi aksamamalıdır. Kırsal alanlarda taşınabilir eğitim olduğu için okula gidemeyen kız çocukları bulunmaktadır. Köy okulları bir an önce güncellenerek, sistemleri iyileştirilmelidir. Özellikle kadının statüsünün yükseltilmesi için eğitim seviyesi yükseltilmeli, okul çağını geçmiş kadınlarımıza özel eğitim programları yapılmalıdır.
- Tarım arazilerinin tarımsal kullanımı sağlanmalı ve tarımsal potansiyeli arttıracak olan GAP - DAP gibi önemli projelerin hızla tamamlanması sağlanmalıdır. Tarımsal niteliği yüksek olan yerlerde sektörler arası işbirliği sağlanarak, zenginleştirilmiş eğitim modeli uygulanmalı, tarımsal eğitim ve kurslarla tarım sektöründeki eğitimli eleman ihtiyacı karşılanmalıdır.

- Sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, tarım gibi sektörler arası işbirliği sağlanmalı ve tarım işçilerine kısa süreli de olsa çıraklık - kalfalık eğitimi verilerek, tarım işçiliğinin kalifiye bir hale getirilmesi sağlanmalıdır.
- Tarım işçilerinde sigorta mevzuatları uygulanmalı, güncelleştirilip, iyi denetlenebilir hale gelmelidir.
- Tarımsal ürünlerin iyi değerlendirilmesi ve kadınların etkin olduğu pazarların kurulması, yöresel gıda ve üretimde örgütlenmelerinin sağlanması için Büyük Şehir Belediyesi gibi kurumlar etkin çalışmalar yapmalıdır.
- Tarımsal alanlarda işçilere yeterli barınma alanı ve hijyen sağlamayan işletmelere denetimler yapılmalı, eksikliklerin giderilmesi için yaptırımlar uygulanmalı, iyi uygulama yapan işletmelerin ödüllendirilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

6. Kadının Karar Alma Mekanizmalarına Katılımı

1. Kadının karar alma mekanizmalarına katılımı deyince ne anlıyorsunuz?

Geçmiş yıllarda tedirginlik vardı ama günümüzde kadınlar sivil toplum kuruluşlarına katılma ve görev alma noktasında istekliler. Siyasete katılım arttı. Sosyal etkinliklere katılım arttı.

Şanlıurfa'nın gelişmesi ile kadınlar artık hem üretimde aktif hem de siyasette aktif. Kadınların katılımının artması karar mekanizmasındaki etkinliğimizi arttırıyor. Güçlü bir şekilde çalışmalarımızla toplumda var olmalıyız gelişmeye devam etmeliyiz.

Kadınlar Şanlıurfa'da birlik ve beraberlik içinde, birlikte daha güçlüyüz. STKda aktif bir kadına toplum gözünde bakış açısı olumlu yönde diyebilirim. Rol model olarak halka örnek olmaya devam ediyoruz. Gün geçtikçe sayımız artıyor. Zaman geçtikçe toplumun güvenini kazandık ve zamanla daha fazla destekleniyoruz.

Kadınların aktif siyasete katılma süreci ile sahada olması, halkın sorunlarını yakından takip etme olanağı sağlanmaktadır. Mevcut problemlere çözümler üretmeye başlandı. Gönüllü eğitimlerle aile bütünlüğünü korumak, şiddet vakalarını önlemek için sahada aktif çalışılıyor. Erken yaşta ve zorla evli kızların yanı sıra genç yaşta evlendirilen erkekler olması da büyük bir sorun. Buna da dikkat çekmek gerekmektedir. Bunları belirlemek önemli. Genel olarak sivil toplum kuruluşları olarak rehabilitasyon ve destek noktasında aktif çalışmaların artırılması önemli.

2. Kadının karar alma mekanizmalarına katılımı konusundaki güçlükler sizce nelerdir?

Farklı alanlara yönelmeli kendimizi geliştirme noktasında yeni fikirler geliştirmeliyiz.

Rol modeller çoğaldıkça işler paylaştırılıp düzenli bir şekilde ilerledikçe kadınlar sosyal hayatta daha aktif daha başarılı olacaktır.

Kadınların iş hayatına katılımı arttırılmalı. STKların böyle aktif olması çok sevindirici. Kadınların yönetim kısmına katılımı arttırılmalı.

Kadınlar karar alma mekanizmasına katılmak istiyor. Karar alma mekanizmalarına kadınların katılımı arttırılmalı. Kadınların bakış açısı farklı. Kamuda aktif rol alması gerekli.

Kadınlar üretime, aile ekonomisine katkı sağlamak adına sahada bulunmak istiyor. Kadın güç elde etmek yanında ekonomik açıdan özgür olmak adına da sahada bulunuyor.

20 sene önce kadınların siyasete katılımı çok azdı. Günümüzde çok yol kat edilmiş durumda. Ancak ne yazık ki halen istenen düzeyde değil. Kadınların siyasete katılımı daha da arttırılmalı.

3. Kadının karar alma mekanizmalarına katılımının yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?

Biz kadınlar başaracağımıza inanmalıyız. Aile içi taciz şiddet konuları kadın açısından dillendirilemez engellenir. Bölgemizde ayıp denen bir kavram var bazı konuların ne yazık ki halen ailelerimizde ayıp denilerek üstünün örtülmesi söz konusu. Bu konuda mağdurlara daha çok ulaşabilmeliyiz. Topluma kazandırmalı, rehabilite etmeliyiz. Gizlilik politikasıyla çalışılmalı. Rol model de oluyoruz bu yaptıklarımızla hem kadınlara yardımcı oluyoruz hem de onlara ilham oluyoruz. Alan taramalarında 13-14 yaşlarında okula gitmeyen kız çocuklarla karşılaşılabilir. Eğitim noktasında çocukları eğitime katma noktasında ailelerin eğitimi önemli.

Eş baskısı, aile baskısı, mobbing kadınların karşılaştığı en önemli problemlerden.

Kadın erkeğe göre ev ortamında sorumlulukları daha fazla olduğu için daha fazla yoruluyor. Emeği çok fazla olmak durumunda. Kadınların ekonomik özgürlüğü çok önemli.

Bölgede aktif bir kadın toplum tarafından ilk başta evlisin, çocuğun var ne işin var senin deniyordu. Rol model olduktan sonra deste görmeye başladık. Eşler engel oluyor. Bölgede saygınlığı olan kanat önderi kişilerin engel yaratan kişilerle görüşmesi ve güven kazanarak söz konusu engellerin ortadan kaldırılması. Kadın kanaat önderleri var. Onların araya girmesiyle sorunlar çözülebilir.

4. Kadının karar alma sürecine katılımını sağlamak için neler yapılabilir?

Kamu kuruluşlarında liyakatsiz atamaların öne geçilmelidir.

Kadınların kamu kuruluşlarında istihdamının artırılması ve söz sahibi olabilmeleri için kamu politikaları geliştirilmelidir.

Siyasette aktif insanların karar verme noktalarında yer almasıyla birlikte siyasetle uğraşmayan (STK gibi) ancak liyakate sahip kişilerin de karar verici olarak yer alması gerekmektedir.

Yasal düzenlemeler ve parti tüzüklerinde kadınların görev alabilmesi için kota uygulanmalıdır.

Sosyal ve kültürel etkinliklerde kadınların karar verici olarak rol alması ve bu etkinliklere aktif olarak katılmaları gerekmektedir.

Kadınların meslek seçiminde toplumsal cinsiyet eşitliği esas alınmalı. Karar mekanizmalarında yer almalarını sağlayacak mesleki seçimlere yönlendirme yapılmalı.

Göçmenler, göçmen kadınlar arasında nitelikli veya liyakate sahip olanların karar verme noktasında

Sivil toplum kuruluşlarına katılım ve mecliste kadın vekillerin artırılması sağlanabilir. Mevcutta belediyede 6 kadın katılımcı var. Kadın muhtarımız şuanda yok. Çünkü feodal bir yapı var.

Kamu kurum ve kuruluşlarında kadınların karar verici noktalara atanması gerekli. Bu noktada biz yakınımızdan başlamalıyız.

Üniversitede akademik kariyerde kadın akademisyenler artmalı. Şanlıurfa'da kız çocuklarının üniversiteye gitmesinin desteklenmesi ve böylece geleceğin akademisyenlerinin yetişmesi önemli.

Şanlıurfa'nın il olarak daha vizyonlu bir bakış açısına ihtiyacı var. Şehir olarak geliştikçe halka daha fazla imkan sağlanacak, gelişimin önü açılacaktır. Ayrıca meslek seçiminde toplumsal cinsiyet ayrımının olmaması meslek seçerken kadınların tüm meslek gruplarına katılımının sağlanması önemli bir noktadır.

Kadınların ticari ve sosyal hayatta yer alabilmesi için daha girişken olmalarını sağlayacak etkinlikler ve eğitimlerin verilmesi.

Girişimci kadınlara kendi işlerini kurma noktasında hukuki ticari ve idari destek verilmesi önemlidir. Kadınların girişimcilik yapmalarının teşvik edilmesi gereklidir.

Kadın destek merkezlerinde rol model kadınların kadınlarla bir araya gelmesi gerekmektedir. Kadınların evlerine ilgisini ihmal etmeden sosyal hayata katılımının sağlanması aile bütünlüğünü korumak açısından önemlidir.

Belli bir çalışan sayısını aşan işyerlerinde kreşlerin açılması. Şehirde var olan kreş sayısı artırılmalıdır. Çocuk bakımında ve ev işlerinde erkeklerin de gerekli sorumlulukları almalıdır. Bu konuda gerekli eğitimler verilmelidir.

Esnek çalışma saatleri (ya da kısa çalışma süreleri) ile kadınların istihdam olanaklarının artırılması sağlanmalıdır.

5. Karşılaşılan engeller konusunda STK'lar ve diğer kurumlara düşen görevler? Karşılaşılan engellerin aşılmasında sizce kimler ne yapmalı?

Sivil toplum kuruluşları ve kamu kurum ve kuruluşlarının birlikte hareket etmesi önemlidir. STKların karar verme noktasında görüşlerinin alınması ve karar verme mekanizmalarına katılması sağlanmalıdır. STK-kamu kurum işbirliği olmalı. İşbirliği kamusal kaynak sağlamak olarak sınırlı kalmamalı, mevzuat değişikliği, yer tahsisi gibi destekler gerekiyor.

Belediyelerin karar mekanizmasında bir STK komisyonu oluşturulması ve karar alma noktasında kadınların etkin rol alması sağlanmalı.

6. Kadınların bağımsız bir şekilde karar verme mekanizmasına katılımı ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Kadınlar karar alma mekanizmalarında yer almadığında kadınlarla ilgili politikalar onların ihtiyaçlarını doğru bir şekilde yansıtmıyor.

Kadınların, genç kadınları ve genç liderleri karar verme mekanizmasına dahil olmaları konusunda desteklemeleri gerekir. Kadınlarımız her platformda ülkemizin kalkınmasına dönük karar mekanizmalarında yer almalıdır.

“Kadın Olarak Birbirimize Destek Olmamız Gerekıyor”

Tüm bu sebeplerden dolayı;

- ✓ Mecliste demokratik temsil meşruiyetinin oluşmasında adalet, hakkaniyet ve dengenin gerçekleşmesi için
- ✓ Kadınlar ve çocuklara dair sorunların çözümlerinde etkin ve kalıcı sosyal politikaların hayata geçmesi için
- ✓ Ailenin tam anlamıyla temsil edilebilmesi ve yasa yapımında kadın bakış açısının duygu, deneyim ve tecrübesinin yansması için
- ✓ Kadınların görülen ve görünmeyen emeklerinin sosyal ve ekonomik kalkınmada karar mekanizmalarında yer alması ve yansması için
- ✓ Kadınların taşıyıcısı oldukları kadim medeniyet ve kültür kodlarımızın siyasete aktarılması için
- ✓ Siyasetin sadece erkek egemen bir alan olmaması gerektiğini göstermek için
- ✓ Toplumsal barış, uzlaşma ve huzurun tesis edilmesi için
- ✓ Ve daha güçlü bir Ülke için Kadınlar siyasette, Karar mercilerinde yer almalıdır.

Dış politika, ekonomi, enerji, sağlık vb. tüm politika üretim alanlarında fikirleriyle yer alabilecek yetkinlikte olan kadınlar özellikle aileyi merkeze alan, kadın ve çocukların yaşadıkları sorunları bizzat kendileri deneyimledikleri için kadınların yönetim mekanizmalarında yer alması Türkiye için büyük bir güç demektir.

Çalışma hayatında kadın çalışan sayısının artırılması stratejisiyle kadının iş gücüne katkısını arttırmak, sürdürülebilir kalkınma yaratma adına çok önemlidir. Kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe iş gücüne katılımlarının da artmaktadır.

Ek 1

1. Aile ve Kadın alıştayı Programı

Tarih: 11.03.2022

Düzenleyen: şanlıurfa Valiliği

şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi

Harran Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama

Merkezi (HARUKAM)

alıştay Programı

11:00: Açılış Konuşmaları

-Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI - HARUKAM Müdürü

-Prof. Dr. Mehmet Sabri ÇELİK – Harran Üniversitesi Rektörü

-Zeynel Abidin BEYAZGÜL – şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı

-Abdullah ERİN- şanlıurfa Valisi (Tensip Buyururlarsa)

11:30 Açılış Konferansı

-Prof. Dr. şevket ÖKTEN

-şanlıurfa'da Kadının Toplumsal Konumu

12:00-13:30: Ara

13:30: 1. Aile ve Kadın alıştayı

17:30: alıştay Raporu Sunumu

Ek 2: 1.Aile ve Kadın Çalıştayı Katılımcı Listesi

ÇALIŞTAYA KATILANLAR	
Doç. Dr. Ömer Faruk DEMİRKOL	Öğr. Gör. Dilek SAKALLI
Zeynep KUTLU GEBEŞ	Arş. Gör. Dr. Suat KOÇ
Arş. Gör. Dr. Zeynep ÇİÇEK EMİR	Hatice ÖNCEL
Dr. Öğr. Üyesi Serdar BABACAN	Sevgi ÖZDEN
Güliden KADOĞLU AYDIN	Yasemin GÜLER
İsmail AKTAŞ	Sibel TURAN
Nesrin KARAKAŞ	Prof. Dr. Ali Rıza ÖZTÜRKMEN
Didem DEMİRKOL	Doç. Dr. Fatma KORUK
Abdulrezzak DEMİR	Öğr. Gör. Zeliha TURAN
Aslı MELİK	Tuba Nur BOĞA
Gülseren KAPLAN	Fatma ŞEKER
Arş. Gör. Dr. Yasemin ERYILMAZ	Sabiha TÜYSÜZ
Dilşah ÖZTÜRKMEN	Meltem ESKİ
Ümran BİLİM	Cansu BARUTÇUOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Arzu TİMUÇİN	Filiz MERDE
Dr. Öğr. Üyesi Emine ÇAKMAK	Mahmut DEMİRTAŞ
Nesime ÖZGÖZ	Zehra AYTEKİN
Lütfiye KAYA	Rezan YAVUZ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DOĞAR	Sunay DURLU
Hatice ÖZTÜRK	Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇAKMAK
Sümeyye VURAL	Dr. Öğr. Üyesi Uğur ŞEKER
Hatice ŞAHİN	Doç. Dr. Dursun ÇADIRCI
Serkan ŞENEL	Dr. Öğr. Üyesi Gamze KIRILMAZKAYA
Kadir ÇEVİK	Arş. Gör. Dr. Dicle ADIN
Doç. Dr. Emine TEKER	Dr. Öğr. Üyesi Cahit POLAT
Dr. Öğr. Üyesi Şenay KOÇAKOĞLU	Dr. Öğr. Üyesi Necla TOSMUR
Dr. Hatice ÖRER	Öğr. Gör. Ayşe GÜL
Dr. Öznur BULUT GAZANFER	Arş. Gör. Dr. Seyhan TAŞKIN
Melis KURA	Arş. Gör. Dr. Alper SAĞLAM
Arş. Gör. Dr. Elisar ÖZCAN	

T.C.
ŞANLIURFA
VALİLİĞİ

2022
ŞANLIURFA